

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio IV. De prænotione Physiognomica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

ignis c. 8.
& a. c. 13.
vsque ad
21. Ioan.
Guinche-
rum An-
dernaue
ret. & no-
ua medi-
cinæ com-
nen. I. Di
d. 7.

testantur; quædam degenerantem vel iam affectam; quædam succumbentem, & iam victam quædam se recolligentem & victicem: quædam denique sunt ambigua, etiã ipsi magistris. Nec vlla tam certa, quin fallant aliquando, ideo vetus sermo verus, prætare à sexaginta medicis, quam à scabinis sex damnari, & morti addici.

QVÆSTIO IV.

De prænotione Physiognomica.

A

HYSTIOMVSEX pilorū & membrorum corporis colore, habitudine; & proportionē; de temperie, valedudine, quædam etiam de moribus, ingenio, & animi affectionibus putat se scire: præcipuè frontem considerat faciemque, quia hæc solet esse speculum virtutum intellectualium; & tum vocatur hæc *ματαγνωστικα*. Huius mētio apud Iuuenalem, *Sat. 6.* cum scribit frontem vati à muliere præbendam. Aristot. & Polemon confundunt cum, *Chiromantia*, quæ propriè manuum cōsiderat lineamenta, quasi quoddam virtutum actiuarum speculum: ac si considerat etiam reliqua membra totiusque corporis habitum, *Physiognomica*, vocatur.

Hanc Physiognom. veteres medici Hippocrates & Galenus diligenter excoluerunt, vt & Arist. integro libro, & qui exstat Polemon. Atheniens. *lib. de Natura signis*: quorum scripta laudantur, eo quod naturæ vestigia calcarunt. Sed recentiores Barth. Cocles, in *Anast. Physiogn.* Luc. Gauricus & alij ferre plura miscent superstitionis, præter vnum fortè Pet. Motium; cuius librum *de multiplici temperamento & cognoscendi. hominibus*, laudat Michael Medi-

fl. 2. paræ
Chri. c. 2.

na: quia primo complexionis modum, deinde medico & philosophico ratiocinio propensiones & ingenia gentium prouinciarum, & singulorum hominum describit; methodus hæc vera & recta, sed scriptorem illum nondum potui nosci. visus mihi non infeliciter Conrad. v. vimpina Galeni & Aristotelis ferè omnia in compendium redigisse.

Artis fundamenta varia sunt, primum petitur à quadam cum animantibus similitudine v. g. qui paruis sunt oculis inuidi censentur, quia simiã tales; qui magnis, stupidi; sicut boues & asini ratio est: quia cum Deus auctor naturæ gnarus esset, qua quodque animal indole dotasset, singulis etiam ea addidit instrumenta, quæ huic indoli forent quàm aptissima, ferocibus, vt leoni, apro, tauro, vngues, dentes, cornua; timidis ac fugacibus, vt lepori & ceruo, artus celeri fugæ necessarios; fortib. araturis, vel onera baiulaturis, toros, gibbum, dorso, humerorumque robur; vt camelo, boui, equo & reliquis veterinarijs. Idcirco quasi ex signo & à posteriori (vt loquuntur scholæ) animantium indolem ex ipsis instrumentis corporeis; quibus à natura sunt prædita, colligunt.

Secundum fundamentum à moribus gentium atque prouinciarum desumitur; quæ cum certo sint corporis habitu, vt plurimam quoque ingenijs, moribusque discrepat. v. g. physiognomi definiunt fuscis, stupidos ac pertinaces esse, quoniam Æthiopes sunt huiusmodi.

Tertium à sexu, v. g. quia mulieres candida vt plurimum & molli sunt cute, eademque sunt pauidæ ac læsæ; ideo candidos & molli cute, moribus obnoxios iisdem censent. Huius secundi & tertij fundamenti ratio ducitur à com-

plexione,

gl. de sig-
nis c. 8, 9,
& 10,

plexione, cum enim eadem temperies simul causa sit cutis huiusmodi & morum huiusmodi: ratiocinantur, in quocunque cutis sit, talis talem esse temperiem, quare ab eodem, eiusdem temperici ratione, similes mores expectandos.

Quartò rimantur affectus animi, à motu membrorum & corporis affectionibus, tale illud Hippocratis, *Oculi non nitentes sunt iracundi: quoniam irati fixi & immoti oculis intuentur.* Sed ratiocinabatur Solomon h. dicens; *Homo Aposat, a, vir inutilis, graditur ore peruerso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, prauo corde machinatur malum.* Et Esaias; *ignitio vultus eorum respondit eis, hoc est, vultus exterior eorum, secreta cordis patefecit, sic argumentatur Martialis k (quem vetusta exemplaria, nescio cur vocem Martialem Cocum.)*

*Crime ruber, niger ore, brevis pede, lumine laesus,
Rem magnam praestas Zoile, si bonus es.*

Matthiam Coruinum Hungariae Regem haud illaudatum Principem, nimis deditum diuinationi, adeo vt nihil nisi consultis astrologis soleret suscipere, a tam studiolo accepimus huic vacasse physiognomicæ diuinationi, vt ex primo aspectu lineamentorū faciei, de temperamento & moribus hominum solertissime iudicaret: ita, vt, magiæ speciem æmulis præberet.

Quintum fundamentum petunt ex collatione signorum cum signis, & ex quibusdam alia colligunt, v.g. inuidiâ ex iracundiâ, cui tristitia & animi prauitas sit adiuncta.

Sit concl. *Physiognomica consistens intra cancellos naturalis Philosophia, licita est, & habet aliquid probabilitatis.*

A) Probatur primò, quia positorum fundamentorum aliqua sunt probabilia, quædam minus, quædam amplius.

2. Probatur ex sacris litteris, in quibus, *virorum robustorum facies dicuntur similes faciei leonum. c* Item quod, *in facie prudentis lucet sapientia, oculis stultorum in finibus terra. d* & alibi; *sapientia, hominis lucet in vultu eius. e* item: *cur hominis immutat faciem illius, f* & quæ iam citata g

B) 3. Ex iuris interpretibus, quorum communiore calculo receptum, quando plures de aliquo crimine sunt accusati & capti, primum quæstioni subijci debere illum, qui facie deformior: quoniam credendus sit animo quoque prauior, h

C) 4. Probatur sententia Philosophorum, Pythagoras enim ad huius disciplinæ regulas, discipulos vel admittebat, vel repudiabat. Socrates hac indicina deprehendit Platonem fore, qualis postea laudatus, i Maximi hanc fecere Plato, k Aristoteles & Sext. Philosophus: quorum primus ea vitur in Dialogis, Secundus accuratè tradidit, tertius idcirco corpus vocat animi imaginè. Cicero hinc petitis iaculis aduersarium mire lacesiuit. l Velleius Patriculus, veteres ea multum vsos testatur. m

D) Dixi non certitudinis, sed probabilitatis: quia solent quidem corporis dispositiones affectionibus animi præire, quod integro libello Galenus demonstrat: sed præire, non trahendo vel cogendo, verum leniter & assidue inclinando: ita vt bona consuetudine & freno rationis, haud difficulter illa propensio superetur. Quod de se testari Socratem non puduit, cum Zopyrus Physiognomus ex lineamentis corporis eius, bardum, stupidum, & mulie-

c c. paral.
12. v. 8.
d Prou. 17
v. 24.
e Eccl. 8.
v. 1.
f c. 13. v.
31.
g Pro. 6. v.
12. Esai. 3.
v. 9.

h Bald. in
1. 2. n. 5. C
quorum
appell. n. 6
recip. par.
ris de Syn
dicatu,
Hippoly-
tus, Marti
& alij.
i Siren. l. 9
de Fato c.
39.
k in Tim.
l Orat. pro
Roscio
Comæd.
m l. 2. hist.

in Cic. l. de
furo. Alex
Aphrodis
l. 4 de fato
o Probi. 51

rosurum iudicasset. n Sic intelli-
gendus Celsus medicus, o cum quæsi-
set, cur prodigiosa formæ homines,
plerumque etiam emota sint mente re-
spondet, quia corpori consentit anima, vt
anima corpus.]

in Alcibi
ad Platon

Vnde sequitur 1. longe certius iudi-
cium ferri de brutis, quam de homini-
bus. quia bruta, propensione sola tra-
hantur, homo propensionem arbitrij
habent moderatur. Sequitur 2. quod
Physiognomo non licet iudicare, de fa-
cto. siue de actuali hominis vita, scili-
cet hunc esse talem: sed de pronitate
tantum ac inclinatione, vt optime cen-
suit Proclus, p v. g. talem propendere
& inclinari in avaritiam, mulieres vi-
num, &c. 3. sequitur, non posse hanc
facultatem iudicare, de donis diuinis
& gratuitis, quia Deus hæc distribuit
cuique, prout vult, nec de extrinsecis
plane homini, vt morte violenta, opi-
bus, honoribus & cæteris fortunæ bo-
nis malisve: nec de nuptijs, statu vitæ,
& alijs negotijs, quorum electio est
merè voluntaria, talibus nugis plenus
est liber de neuis Melampii. Ratio est,
quia nihil istorum dependet à corpo-
ris habitu, vel constitutione. Permit-
tit quidem Deus, vt quædam diuina-
tiones istorum euentu comprobentur:
sed simul eos sinit falli, in ijs, quæ magis
ipsis necessaria. Scribit Pavius Iouius
in Elogijs, de Antiocho Tiberto Ce-
særate, qua Physiognomns excellens
suo tempore habebatur eum Guidon.
Balneo prædixisse, quod ab intimo amico ne-
caretur: Pandulfo irem Malactæ Arim-
nensium tyranno, quod ex Patria pelleretur,
& exul in extrema egestate periturus esset.
Paulo post Pandulfus Guidonem ab sp. et a-
tam virtutem & suspectam obrumet: An-
tiochum ipsum custodiam mancipat, euentum
prærogij expectaturus. Antiochus custodis ar-
cis filiam, ita flexit: vt rest. ab ea impetrata

A in fossam demitteretur: sed compedum soni-
tu productus, & à fuga retractus, cum puella
percutitur. Pandulfus tandem exsul, & e-
gens ab omnibus desertus, in hospitali di-
uersorio senex perijt.] sic dum alijs cauit,
sibi non cauit Antiochus. Potuere et-
iam illa per humanam prudentiam
conijci. quid enim inexpectatum aut
mirandum, si familiaris tyranno vir
tortis, ob suspicionem; ab eo necetur?
quid verisimilius. quam tyrannum
inuisum, vel necari, si sit audax vel
compelli fugam, si timidus: & semel
pullum, ad egestatem redigi? His po-
terunt adijci nonnulla ex Horozco
lib. 2. de vera & falsa Prophætia cap.
8. & 9.

QUESTIO V.

De Chiromantia.

HIROMANTIAM diuidunt
in Physicam, & Astrologi-
cam.

Conclus. 1. Physica Chiro-
mantia licita est, & physiognom. pars, &
ideo de illa idem, quod de hac iudi-
catur.]

D Ratio est, quia per lines & partes
manus, considerat ipsam corporis tem-
periem, & ex temperie corporis pro-
babilitè indagat animæ propensiones
hanc probat artem Aristoteles l. 1. Hi-
stor. animal. c. 5. & 30. ac 34. problem.
scilicet 10. & prolixè eam exsequitur. Con-
rad. Vvimpina l. de signis c. 10. 11. & 12.
incautè verò Petr. Primodaius; dum
inter duas has species non distinguit,
omnem chiromantiam videtur dam-
nare, Academia Franciap. 2. die primo
ca. 4.

E Conclus. 2. Chiromantia astrologica
prorsus vana & illicita, scientia nomen
non meretur.] Scientiam esse nititur

probare